

OBSAH

Předmluva	7
Seznam použitých zkratk	14
I. Úvod	17
1. Elektrotechnické a mechanické jednotky	17
2. Některé převody a vztahy měr často používané v praxi; anglosaské jednotky	17
3. Základní elektrotechnické zákony a vztahy v soustavě SI	27
4. Některé často používané vztahy v elektrotechnice	29
5. Výkonnost a druhy zatížení elektrických strojů a přístrojů	31
6. Jmenovité rychlosti elektrického stroje	34
7. Řízení rychlosti motorů	35
8. Přípustný počet spouštění a reverzací se zřetelem k oteplení	35
9. Uspořádání a řízení pohonu; automatizace	35
10. Spojení pracovních hřídelů; mechanické brzdění	40
II. Požadavky a pracovní podmínky elektrických strojů a přístrojů	
11. Všeobecné požadavky	43
12. Pracovní podmínky	43
13. Další pracovní požadavky	50
III. Mechanika pohonu, rozběh, chod a doběh rotujících hmot	
14. Pracovní cyklus, mechanické charakteristiky	53
15. Rozběh	56
16. Běh	59
17. Doběh	60
18. Klid	60
19. Reverzace, počet zapnutí	61
20. Setrvačné hmoty	61
21. Rázová namáhání, elektromechanická časová konstanta	66
22. Volba setrvačnicku	69
23. Dimenzování elektrických strojů	72
24. Stabilita pohonu	76

IV. Vlastnosti elektrických strojů

25. Asynchronní stroje	80
26. Trojfázový asynchronní motor kroužkový	81
27. Trojfázový asynchronní motor nakrátko	101
28. Synchronovaný asynchronní motor	107
29. Trojfázové komutátorové motory	107
30. Synchronní motory	116
31. Stejnoseměrné stroje	129
32. Stejnoseměrný motor s cizím buzením	133
33. Stejnoseměrné derivační stroje	139
34. Stejnoseměrný sériový motor	142
35. Stejnoseměrný stroj se smíšeným buzením	148
36. Malé a střední točivé stroje pro automatizaci a regulaci	150
37. Selsyny	161
38. Elektrický hřídel	165

V. Řídící a regulační technika stejnosměrných pohonů

39. Všeobecně o vlastnostech stejnosměrného motoru, řízení a regulaci	169
40. Zdroje stejnosměrného proudu a jejich ovládání (usměrňovače)	172
41. Časové konstanty	189
42. Přejídné stavy v budících obvodech	193
43. Základní přejídné stavy motoru s cizím buzením	199
44. Pohony pracující v uzavřené regulační smyčce (zesilovače a transduktoru)	207
45. Soustavy k dosažení optimálních přejídných stavů	224
46. Soustavy regulace rychlosti	227
47. Soustavy regulace různých veličin	232
48. Porovnání charakteristik rychlosti různých druhů motorů	234
49. Porovnání hospodárnosti řízení rychlosti různých druhů motorů	236

VI. Příslušenství elektrických strojů, elektrické přístroje a rozvod

50. Všeobecně	237
51. Přístroje spojovací a spínací (rozvodné)	238
52. Přístroje jisticí a chránící	244
53. Přístroje spínací k ovládání, spouštění, řízení a regulaci	246
54. Přístroje spouštěcí	252
55. Ostatní přístroje a jejich příslušenství	255
56. Rozváděče a rozvodny	259
57. Pokyny pro volbu příslušenství elektrických strojů	259
58. Volba zapojení a příslušenství pohonů	261
59. Instalace a rozvod	270

VII. Schémata elektrických pohonů

60. Kreslení schémat, algebra logiky	271

VIII. Pohony strojů obrábějících kovů

61. Elektrotechnický projekt pohonu obráběcího stroje	288
62. Základní pohyby a řízení obráběcího stroje	289
63. Souhra mezi elektrickým a mechanickým způsobem řízení rychlosti	294
64. Běžná provedení a tvary motorů pro pohon obráběcích strojů	298
65. Ideální využití jmenovitého výkonu motoru s převodovkou při největší řezné síle a rychlosti	299
66. Volba druhu a velikosti pohonu	307
67. Pohony různých druhů obráběcích strojů	312
68. Programová a polohovací zařízení	329
69. Vývojové tendence elektrických pohonů obráběcích strojů	334

IX. Pohony jeřábů, výtahů a jiných dopravních zařízení

70. Jeřáby	337
71. Výtahy	394
72. Rypadla	370
73. Pásové dopravníky	381

X. Pohony pístových strojů

74. Provozní vlastnosti	384
75. Pístová čerpadla	386
76. Pístové kompresory a ventilátory apod	392
77. Rotační pístová čerpadla a čerpadla s rotujícími písty	395

XI. Pohon odstředivých čerpadel, ventilátorů a turbokompresorů

78. Provozní vlastnosti	397
79. Odstředivá čerpadla	401
80. Napáječky	401
81. Ventilátory a turbokompresory	404

XII. Pohon drtičů a mlýnů

82. Provozní vlastnosti	407
83. Elektrický pohon drtičů a mlýnů	410

XIII. Pohon odstředivek

84. Provozní podmínky cukrovarnických odstředivek	412
85. Různé druhy pohonu odstředivek	413

XIV. Pohony v papírnách

86. Všeobecně o výrobě papíru	421
87. Pohony v papírnách — všeobecně	422
88. Pohon brusu na dřevo	424
89. Technologie výroby papíru a její požadavky na pohony	424
90. Pohon vysoce výkonné papírenské převínovačky	432

91. Válcovací stroj na výrobu lepenky	435
92. Papírenský kalandr a jeho pohon	435
93. Pohon celofánové linky	436
94. Pohon linky na výrobu umělé stříže	438
XV. Pohony textilních strojů	
95. Všeobecné	439
96. Pohony v přádelnách	439
97. Pohony v tkalcovnách	441
98. Pohony v barvárnách, bělárnách a úpravkách	442
99. Pletací stroje podle Cottona	443
XVI. Drobné pohony	
100. Pohony drobných spotřebičů a zařízení	444
101. Pohony v zemědělství	449
XVII. Elektrické pohony lodí	453
Literatura	458
Rejstřík	472